

Сонячні переговори

Літо здається найочевиднішою порою року для Сонця. Воно обіцяє відновлення, розслаблення, довгий день, повернутий час. Але приносить також незручності: спеку, перевантаження, зневоднення, засуху, перегріті квартири, спрагу тіні та різноманітні соляриші, які подібні до ріжків у зерні: токсичні, але за належного використання – зцілювальні. Літо вже не є лише перервою у повсякденності. Воно перевіряє, чи здатні ми жити в умовах надлишку світла.

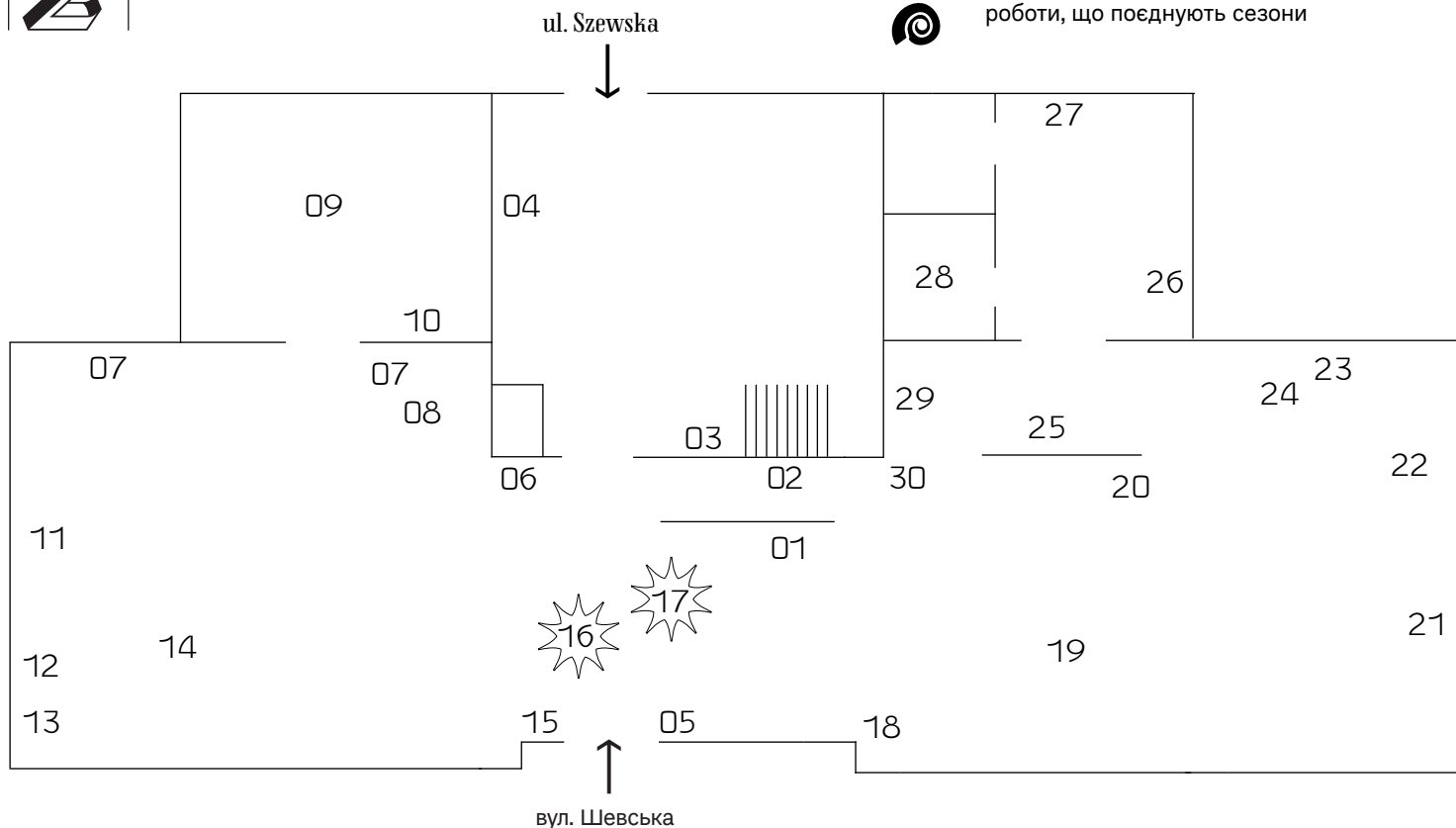
Сонячному світлу потрібно близько 499 секунд, щоб дістатися до Землі. Це трохи більше за 8 хвилин – у людському вимірі небагато, а проте достатньо, щоб похитнути просте уявлення про теперішність. Коли ми кажемо: «тепер світить сонце», ми вже спізнюємося. Наше «тепер» відбувається у старому світлі. Ми бачимо Сонце таким, яким воно було щойно; відчуваємо тепло, яке вже здійснило свою подорож. Отже, теперішність – це не точка. Це затримка: між світлом, надісланим Сонцем, Землею, що його приймає, і тілом, яке реагує, перш ніж встигне це назвати.

Саме з цієї затримки починається виставка. Сонце тут є не лише символом життя, радості, літа чи енергії. Це сила, яку неможливо приборкати. Воно не відповідає, не йде на поступки, не укладає угод, а проте все, що живе й триває, організується з огляду на його присутність. Тож ми ведемо переговори не з волею Сонця, а з тим, що воно приносить: світлом, теплом, випромінюванням, сезонністю, засухою, тінню, ростом рослин, випаровуванням, вицвітанням, старінням матеріалів. Кожна жалюзі, аркада, сад, UV-фільтр, календар, віяло, сієста, фотоелектрична панель і тінь дерева – це способи домовлятися із Сонцем.

Сонячні переговори не відбуваються в одній площині. Вони біологічні, бо тіло прокидається і втомлюється в ритмі світла. Вони архітектурні, бо дім, вікно, веранда, дворик уже багато століть намагаються або впустити Сонце, або затримати його зовні. Вони матеріальні, бо Сонце працює на поверхні Землі: впливає на колообіг води, живить рослини, нагріває камінь, змушує кольори вицвітати, залишає слід у плодах, вугіллі, бурштині. Вони також політичні, бо в перегрітих містах тінь стає інфраструктурою, а доступ до прохолоди – уже не просто приємною обставиною, а умовою виживання.

У цьому сплетінні важливе місце займають папороті. Це організми, давніші за людину, присутні на Землі задовго до наших інституцій, мов, календарів і міст. Можна сказати, що вони пам'ятають Сонце, яким воно було мільйони років тому. Для них це не спогад у людському сенсі, а радше запис стосунків між світлом, водою, тінню, ґрунтом. А квітка папороті – міфічне явище, що з'являється лише раз на рік, у ніч літнього сонцестояння.

«Жийня» – це виставка, визначена як ситуація. Ситуація не є завершеним повідомленням – це система відносин, яка може змінюватися. Вона запрошує до присутності, спільного перебування, з'ясування, що кому служить, до переговорів про те, на яких умовах ми проведемо час, чому приділимо увагу, що включимо до нашого «тепер». Галерея «Жийня» є природним місцем для оповіді про Сонце: не як про далеку зірку, а як про силу, стосовно якої доводиться постійно налаштовувати тіло, матерію, ритм дня й уявлення про відпочинок. Погляньте у вікна «Жийні» зі східного боку – вони є найкращим цьому доказом!

літо
2026

кутом, а світло стає помітно м'яким, золотавим. Тіні натомість подовжуються, стають м'якими й делікатно окресленими. Надвечірнє світло проникає до галереї крізь високі вітрини. Вітраж підсилює це явище. «Світло активує вітраж, який створює додаткову ауру, – говорить Марцін Януш. – Його створено для візуальної насолоди, яка, як і все це явище, є швидкоплинною». Робота виконана Майстернею вітражів Gustab. [KR]

03

Кшиштоф Гіль

Світанок

поручень із міді [A]

Робота, виконана спеціально для цього місця – так само, як і вітраж, – відповідає потребі чуттєвого переживання простору. «Відколи я отримав замовлення на створення поручнів для галереї, – говорить Кшиштоф Гіль, – я уважно придивлявся до цього, здавалось би, прозорого елемента інтер'єру. Я торкався різних поручнів, перевіряв, як дотик змінює моє сприйняття простору. Я хотів не лише спроектувати опору для тіла людини, яка користується сходами, а й привнести в це переживання певне відчуття руху».

Дві хвилясті лінії, спроектовані з урахуванням і дорослих, і дітей, і людей невисокого зросту, мають стати пригодою для долонь. Поручні виготовлено з міді – матеріалу з антисептичними та протимікробними властивостями. Мідь має бактерицидну та віруліцидну дію, руйнуючи клітинні мембрани патогенів. Саме тому її широко застосовують у медицині, зокрема в поручнях, дверних ручках чи інструментах, а також у колоїдній формі для догляду за шкірою, боротьби з грибками та запальними процесами. На відміну від багатьох традиційних антисептиків, її дія на поверхнях може мати довготривалий характер.

Виконавець роботи – Бартломей Майхшак (Зварні конструкції Saldator) [KR]

01

Джерело інформації
[РЕЦЕПЦІЯ]

Місце підтримки та орієнтації. Тут Ти знайдеш інформацію про приміщення й актуальну ситуацію на виставці, а також додаткові артефакти та сувеніри. Люди, які тут працюють, допоможуть Тобі зорієнтуватися в галереї. [KR]

02

Марцін Януш

Золота година

вітражне скло, свинець [A]

Над джерелом інформації розташоване вікно, що з'єднує галерею з офісними приміщеннями. Його заповнює вітраж, який зображає явище золотої години – момент одразу після сходу сонця та перед його заходом. У цей час сонячні промені падають під низьким

04

Мацей Саламон

Фонтан

мішана техніка, замкнутий контур водообігу [C]

Фонтан переносить сонячні переговори на площину міського тіла. Йдеться тут не про літню легкість чи декоративну присутність

води, а про питання, хто може користуватися сонцем без наслідків, а хто платить за цю експозицію. У реаліях дедалі частіших спекотних періодів доступ до тіні, води й прохолоди припиняє бути питанням комфорту. Він стає умовою безпеки.

Робота торкається також менш офіційних способів користування міським простором: стояння на подвір'ї, безцільного сидіння, захоплення клаптиків простору, де можна на мить перепочити. Це жест трохи хуліганський, трохи турботливий – поза програмою міських атракцій, ближче до повсякденного пошуку місця для тіла, яке не вписується у впорядковані сценарії відпочинку.

У «Сонячних переговорах» вода не є простою протилежністю спеки. Вона – медіум, що відбиває світло, посилює його присутність, розсіює і приводить у рух. Сонячні промені повертаються з її поверхні як відблиск, полиск, мерехтіння, тимчасове засліплення. Тож прохолода ніколи не відокремлена цілком від експозиції.

Ця робота показує літо не лише як пору року, а й як соціальну систему. Засмага, доступ до води, можливість сховатися від спеки – все це передає інформацію про клас, працю, видимість і право на відновлення. Сонце не освітлює всіх так само, бо не всі мають однакові умови, щоб від нього захиститися. [BŚ]

05

Юстина Шаровська
Flos Somnii

тканина з графікою у техніці сухої голки [C]

«Flos Somnii» відсилає до квітки, яку неможливо ні знайти, ні втримати. Квітка папороті належить до порядку обіцянки: за переказами, вона з'являється в ніч літнього сонцестояння, на межі світла й темряви, але вислизає з біології, досвіду і володіння. Як і з Сонцем, з нею неможливо укласти угоду. Можна чекати, виглядати, повторювати ритуал, але неможливо змусити її з'явитися.

У просторі виставки робота увагу з експозиції на сонячні промені переносить на пом'якшення її наслідків. Графіку нанесено на легку тканину, яка рухається під впливом повітря. Це важливо: у спекотні дні навіть найменший порух повітря впливає на комфорт наших тіл. Легіт не усуває дії Сонця, але дозволяє її витримати. Тканина працює схожим чином. Вона не блокує світло, а розсіює його, пом'якшує, пропускає крізь себе і приводить у рух.

Папороть вносить тут ще інший час. Це рослина, давніша за людські календарі, пов'язана з вологою, тінню і виживанням поза логікою повної експозиції. Її легендарна квітка є парадоксом: сонячний спалах, приписаний рослині, яка зазвичай обирає напівтінь. Робота утримує цей парадокс у матеріалі. Легка поверхня не дає стабільного образу, лише змінну ситуацію бачення.

«Flos Somnii» говорить про прагнення одкровення, яке приходить лише на мить, і про потребу захисту від надлишку. Достатньо легкого руху повітря, щоб зображення почало працювати інакше. Достатньо тонкого шару тканини, щоб гостре світло перестало бути прямим. [BŚ]

06

Папороті з гербарію[C]

Об'єкти надані Гербарієм Природничого музею Вроцлавського університету.

07

Ізабелля Ягелло
CaSO₄·2H₂O

інсталяція «Геобалхімія» рисунок вугіллям, проекція [C]

Lapis specularis («прозорий камінь») – прозорий різновид гіпсу, один із найчистіших прикладів сонячної геології. Він формується завдяки процесам, що залежать від енергії Сонця, а після видобутку починає працювати зі світлом: пропускає його, відбиває, розсіює, затримує на тріщинах, домішках і внутрішніх структурах. Прозорість тут не є чистотою. Вона є записом умов, у яких цей мінерал ріс, тріскався, вбирав чужі частинки і кристалізувався в підземному мороці. У давнину lapis specularis використовували заможні римляни як прототип віконного скла. Пліній Старший у «Природничій історії» описував римські specularia – конструкції, подібні до сучасних теплиць, у яких застосовували прозорі покриття з lapis specularis. Це давало змогу вирощувати делікатніші рослини поза їхнім звичним вегетаційним періодом.

Рисунки, виконані вугіллям, доповнюють ту саму історію за допомогою іншої субстанції. Вугілля також є накопиченою сонячною енергією: давньою матерією рослин – папоротей, хвощів і плавунів – перетвореною тиском, температурою і часом. Між гіпсом і вугіл-

лям виникає тиха вісь виставки: Сонце, записане одного разу як прозорий кристал після випареної води, іншого разу – як темний слід прадавнього життя рослин. [BŚ]

08

Гіпс, CaSO₄·2H₂O

miejsca pochodzenia: Lubin oraz kop. Polkowice-Sieroszowice [C]

Obiekty prezentowane dzięki uprzejmości Muzeum Mineralogicznego im. Kazimierza Maślankiewicza Uniwersytetu Wrocławskiego.

09

Гонза Замойський

Вовк сірий

відео 19'15" [C]

Вовк належить до місячної уяви, але ж Місяць не світить власним світлом. Тут повертається Сонце – у відбитті: ослаблене, холодне, опосередковане. Фільм показує світ, який не зникає з настанням темряви, а функціонує за іншою шкалою видимості.

Матеріал, зафіксований фотопастками, не є виразом видовищної зустрічі людини і тварини. Навпаки: він вилучає людську присутність, залишає терплячу технологію і дозволяє побачити фрагменти життя, яке зазвичай відбувається поза нашим полем зору. Це важливий тип переговорів – не через вторгнення, привласнення й експозицію, а через обмеження власної присутності, оскільки камера тут є дискретним інструментом.

Виставка відкривається в той час, коли молоді вовки починають виходити зі сховку. Це особливий момент: перші спроби пізнання світу, навчання запахів, відстаней, небезпек і меж родинної території. Літо тут не є сезоном безтурботності. Це час росту, але також іспит на виживання. Світло, температура, доступ до води, присутність людей, сміття, дороги й фрагментація середовищ створюють умови, у яких молоде життя вчиться рухатися.

У фільмі ми не знайдемо стереотипних образів вовка: гризного, самотнього, демонічного чи романтичного. Замість цих людських уявлень з'являється родина, ритм сезонів, турбота, пильність, вразливість. Сонце, безпосередньо відсутнє на нічних записах, проявляється як календар розмноження, як тепло літа, як світло, відбите від Місяця, і як межа дня, після якої починається інша форма життя.

Монтаж записів, зроблених у рамках дослідницьких проєктів, що їх проводила Асоціація для природи «Вовк» у 2018–2024 роках. Реалізація проєкту: Моніка Замойська і Гонза Замойський. [BŚ]

10

Bartosz Mucha

Вогнище

соляна лампа, дубове дерево, електрична інсталяція [B↔]

Ми запросили Бартоша Муху, видатного польського дизайнера, прийняти виклик під назвою «Вогнище» – створення інсталяції з соляної лампи. Представлена робота є результатом наших розмов та уяви Бартоша, яка розвивалася у діалозі з ідеєю «Жийні» та спільним осмисленням вогнища як форми зустрічі та відновлення. Вогнище ми розуміємо тут як одну з найдавніших форм архітектури: елементарну точку орієнтації, навколо якої збираються люди. Проєктована лампа повинна втілювати цю енергію – яка зігріває тепло, заземлює та запрошує. Це окремий центральний об'єкт, навколо якого відвідувачі можуть перебувати разом, метафорично та буквально «сідаючи біля вогнища».

Робота реалізована у співпраці з Копальнею солі «Клодава». [KR]

11

Ніколас Гросп'єр

Геліограма (Purple Peach), Геліограма (відбитки – сині), Геліограма (відбитки – червоні)

геліограми, велюр на дошці, дубова рама [C]

У класичній фотографії експозиція триває частку секунди й фіксує момент. У геліограмах цей процес триває місяцями. Зображення не виникає через фіксацію миті. Його створює тривалий вплив Сонця на поверхню. Це водночас час накопичення і втрати. Світло додає свою присутність, але водночас стирає інтенсивність пігменту. У цьому сенсі геліограма є записом зміщеного «тепер»:

вона складається з незліченних порцій світла, які діставалися до Землі й місяцями осідали в матеріалі як слід незворотної зміни. А отже, геліограма є не фотографією Сонця, а слідом його дії. Вона показує світло не як метафору яскравості, а як силу, що змінює матерію: знебарвлює, ослаблює, стирає. Це фотографія без затвора, але не без часу, який стає тут основним медіумом. [BŚ]

12

Пшемек Бранас

Соние з листя

унікальний об'єкт із евкаліптового листя, цвяхів та картону

«Сонце з листя» — це маска, виконана з евкаліптового листя. Робота має процесуальний характер. Упродовж експозиції листя реагує на умови середовища — світло, температуру та вологість — і поступово змінює колір, структуру й ступінь висихання. Органічний матеріал втрачає насичену зелень, деформується й кришиться, водночас вивільняючи тонкий аромат ефірних олій, наявних у листі евкаліпта.

Роботи надані завдяки люб'язності галереї Lisowski. [KP]

13

Kino MANUAL (Аґа Яжомб і Мацей Бончик)

Сонна лампа. Зимовий салон

фрагмент кінетичної інсталяції

14

Ева Бабяж

Дошовикоподібні, дошові черв'яки

Об'єкт, тканина, каркас [C]

Інсталяція Еви Бабяж переносить увагу з очевидних атрибутів Сонця, таких як світло, тепло, літо, на те, що зазвичай приховане. Дошові черв'яки — світлочутливі істоти, які уникають відкритого простору, пов'язані з вологою, темрявою і матерією розпаду. Їхнє життя триває потойбіч сонячної видимості, а проте без праці цих створінь не існувало б ґрунту, здатного підтримувати життя. Саме дошові черв'яки розпушують, аерують і збагачують землю, переробляють органічні решітки та створюють умови для росту рослин, від яких залежить виживання людини.

Дошовий черв'як стає на виставці фігурою переговорів, які ведуться не безпосередньо зі світлом, а з його наслідками: пересушенням, перегрівом, виснаженням ґрунту. Він нагадує, що життя не зводиться лише до видимого, а складається також із праці непомітних організмів.

Інсталяція, до якої можна увійти, змінює масштаб зустрічі: людина не розглядає дошового черв'яка ззовні, а потрапляє у модель тіла істоти, яку вважають непоказною і дивною. Це перевертання перспективи дозволяє поглянути на ґрунт не як на ресурс, основу чи нейтральну поверхню, а як на живу, складну екосистему: спільноту організмів, матерії та вологи. Ґрунт зберігає ще глибший час — час розпаду, тривання й повільного відновлення умов життя. [BŚ]

15

Віоля Пляґа-Гловацька

Літо в місті

з циклу «Саджанець» власна техніка, перероблене скло та кольорове скло, сталеві елементи [C]

Скляний кактус створено з пляшок, знайдених у околицях майстерні мисткині. Це скло є слідом нічного, неофіційного, часом гучного, часом маргіналізованого життя, яке проявляється на вулицях міста з настанням дня. Переплавлені пляшки втрачають колишню функцію, але не втрачають пам'яті обігу, з якого походять. Форма молодого кактуса говорить про виживання в умовах, несприятливих для росту. Тож це не екзотичний знак пустелі, а модель міської адаптації: життя, яке мусить обмежувати втрати, накопичувати ресурси і рости попри перегрів.

Скло працює зі світлом інакше, ніж рослина. Воно не здійснює фотосинтезу, але пропускає сонячні промені, заломлює і відбиває їх. Завдяки цьому об'єкт стає одночасно рослиною, відходом і фільтром. Він показує, що сонячні переговори стосуються не лише природи, а й використаної міської матерії: пляшки, вулиці, енергії ночі, печі, повторного використання. Те, що було викинуте, повертається як форма, здатна прийняти світло. Не як обіцянка

легкого відновлення, а як знак того, що виживання часто починається з матеріалів, які вже були пошкоджені, використані, виведені з офіційного порядку міста. [BŚ]

16

Аліція Висоцька

Партитура для «Жийні»

колода 11 карт [A]

«Партитура для «Жийні»» — це розсіяна хореографія, що активується картами, мікрожестами доглядів виставки та поворотами публіки.

Ще до запуску «Жийні» Аліція Висоцька — мисткиня й хореографія — спільно з командою галереї розробила набір мікрожестів, які підтримують її специфічну атмосферу. Натомість для глядачів вона підготувала карти, що залучають увагу й нагадують, що мандрівка виставкою може бути формою пригоди. [KR]

17

Якуб Пйонти Єзерський

Випалення / Ignorant Pyrography (цикл)

пірографія на дошці [C]

Ці роботи про світло, яке перестає бути нейтральною умовою бачення і стає фізичною силою: нагріває, випалює, залишає слід, змінює матерію. Пірографія — це техніка малювання вогнем, температурою і тиском; зображення тут є не лише репрезентацією, а й результатом контакту.

Єзерський, графічний дизайнер та ілюстратор, працює всупереч логіці швидкого обігу знаків. Замість легкого, цифрового і миттєвого образу постає зображення повільне, незворотне, вписане в поверхню, як рана чи шрам. Випалення тут — не декорація, а процедура: жест, який неможливо легко скасувати.

У роботах із циклу «Випалення / Ignorant Pyrography» особливо сильно звучить напруга між незначущістю повідомлення і вагою техніки. Гасла, скорочення, жарти й залишки візуальної мови, які зазвичай пролітають під час скролінгу й зникають, тут отримують надмірну матеріальну серйозність. Те, що мало бути миттєвим, виявляється випаленим. Пірографія стає тут не так архаїчним ремеслом, як вправою у спостереженні за наслідками енергії. Слід від вогню нагадує, що кожна форма видимості має свою температуру.

У просторі виставки з'являтимуться й зникатимуть такі роботи з циклу: «Schadenfreude», «Це можна було зробити краще», «Вкалування», «Смачної кавусі», «Плюралізм», «Moral Kombat», «Рівноманітність», «Абнеґацтво», «Піраміда демотивації», «Еманципація». [BŚ]

18

Даніель Брожек

Вітер і море

польові записи [A]

У 2025 році Даніель Брожек здійснив мистецьку подорож по Окінаву. Він вирушив туди на запрошення Наоко Учіми, з якою BWA Вроцлав налагодило резиденційну співпрацю. Записи, які Ти чуєш поблизу денного ліжка, були зроблені під час цієї поїздки. [KR]

19

Анна Штвєртна

Магнітне поле

бетон, сталь, скло, каміння, епоксидна смола [C]

Магнітне поле I, Магнітне поле II

епоксидна смола [C]

Вплив Сонця на нашу планету не обмежується світлом і температурою. Зірка також надсилає сонячний вітер — потік заряджених часток, який досягає земного магнітного поля. Земля, отже, не є замкненою кулею під небом, а тілом, зануреним у сонячний потік.

Сонце — це не стабільний диск світла, а динамічна система плазми, магнітного поля, спалахів, корональних викидів маси та сонячного вітру. Дослідження цих явищ — царина геліофізики, науки про Сонце як активну зірку та про його вплив на міжпланетний простір і саму планету. Саме геліофізика дозволяє побачити, що «погода» не закінчується в атмосфері Землі — вона має також космічний вимір.

Магнітне поле планети утворює навколо неї динамічний захист. Воно не блокує дію Сонця, а реагує на його активність: відхиляє частину часток, розсіює енергію, скеровує її до полярних областей. Із цієї взаємодії виникають полярні сяйва, але також збурення, які можуть впливати на супутники, зв'язок, GPS та енергетичні мережі. Сонячні переговори мають тут вимір невидимої інфраструктури – вони діють ще до того, як стають зображенням.

Об'єкт-скульптура переносить цей зв'язок у форму, але не намагається пояснити його буквально. Вона радше працює з уявленням про поле: систему сил, напрямків, напружень і потоків, які впорядковують простір поза порогом видимості. [BS]

20

Міхал Шота

Скільки година (часогроші)

цифрова робота [C]

Цей годинник не впорядковує день через нейтральне показування часу, а перетворює кожну мить у торговельне повідомлення. Час перестає бути ритмом тіла, світла і відпочинку. Він починає виглядати як пропозиція, яка скоро закінчиться. КУПУЙ ТЕПЕР!!!

Раніше Сонце визначало ранок, полудень, сутінки, сезон, сонцестояння, час росту і час відновлення. Сучасний годинник відірвав ці ритми від тіла, а споживацька логіка пішла ще далі: кожну одиницю часу перетворила на імпульс рішення, тиск вибору, фальшиву невідкладність. «Тепер» – це вже не момент присутності, а вікно для покупки.

Робота потрапляє у парадокс сучасного літа. Сезон, який мав дарувати перепочинок, дедалі частіше діє як інтенсифікація: поїздки, знижки, пропозиції, події, сезонні товари, тіла, виставлені на оцінку, вільний час, організований пропозицією. Навіть відновлення підпадає під логіку спеціальної ціни. LAST MINUTE!!!

Тож цей годинник не вимірює час, а показує його привласнення. У світі, де сонячне «тепер» і так доходить до нас із запізненням, споживання намагається переконати нас у негайності. Купуй тепер, реагуй тепер, не пропусти можливість! Робота розкриває механізм цього тиску: час, який міг би бути стосунком зі світлом, тілом і ритмом дня, зведений до формату промоакції. [BS]

21

Марта Недбал

Вишивка і сінники [B↔]

«На сіннику час густішає, — записала в нотатці до роботи Марта Недбал, авторка вишивки на тканинах, із яких постали сінники – матраци, набиті сіном. – Тканина жива, вона дихає, має барви окислених металів. Мережа вишивки нагадує нервову систему, а стібки, що розходяться в різні боки, – карти кровообігу, жили руди й кровonosні судини, бронхіальні дерева. Я бачу в цих рисунках розети, що мають оберігати поволі загоювані шрами. Уявляю собі розігріте чоло, протерте лляною серветкою. Думаю про хворобу – про те, як її сприймали в народних віруваннях. Вона мешкала в тому самому тілі, що й зцілення. Хворобу не слід було виганяти, її треба було заспокоїти; її сприймали як живу присутність, рухливу силу, якій потрібно дозволити відпочити. Її розуміли як щось, що займає простір, має свою протяжність і вагу». [KR]

Ой тягнися, нитко, як людське життя,
Що надійде завтра – знати б до пуття!
(Фрагмент народної пісні)

Маска

SCOVY (Symbiotic Culture of Bacteria and Yeast) – це целюлозна біологічна плівка, яку утворюють оцтовокислі бактерії та дріжджі під час ферментації. Це не гриб, а жива екосистема, яка перетворює чай і цукор на комбучу – популярний напій, що асоціюється з відновленням та видужанням.

Робота «Маска», створена у 2021 році з культивованої ху-дожницею целюлози, за формою нагадує косметичні маски для обличчя, а також народні витинанки у формі сонця – символу життєдайної сили й алхімічної трансформації. Робота закликає нас до весняного пробудження. До опису роботи мисткиня додає записаний рецепт, геліозаклинання на відновлення: «Будь зеленою левицею, що пожирає сонце, світложадібним геліофітом, фотосинтезом, що спричиняє ріст, рідким сульфатом, вітріолом, що очищує матерію. Живися й палай у цьому сонці – й народишся знову». [KP]

22

Оляф Бжеський

Дихання південної стіни

поліуретанова живиця, сажа [A]

Ручка дверей

мідь, сталь [A]

Глорифікатор

гіпс, лляні мішки, сталь [B↔]

У 2013 році в межах виставки «Midnight Show» ми презентували роботу Оляфа Бжеського «Дихання». Вона звертала увагу на таємничі анімістичні сили, що панують у галереї, коли за нею не спостерігають глядачі. Робота залишалася в галереї, а цього року ми відновили її у первісній формі з димним костюмом.

Ми замовили в художника два додаткові елементи для інтер'єру: «Ручку дверей», яка запускає нові шари уяви, та роботу «Глорифікатор», що відсилає до скульптури, виконаної Бжеським у 2018 році. Постамент – важливий мотив у скульптурній творчості митця – у «Жийні» виконує також сценографічну функцію, уможливаючи показ робіт інших художників у змінній, сезонній конфігурації [KR]

23

Домініка Ковиня

Розлючена дівчина

полотно, олія [C]

Картина показує крик у момент, коли безсилість починає перетворюватися на силу. Розкритий рот тут не є лише знаком емоції. Червоний колір горла під час крику нагадує, що емоції пов'язані з температурою.

Не випадково ми описуємо лють мовою тепла: щось у нас кипить, кров закипає. Гнів прискорює дихання, напружує м'язи, готує тіло до реакції. У цьому сенсі крик – це також спосіб віддати надлишок, спроба викинути з себе те, що вже неможливо втримувати під поверхнею.

У найбільшу спеку птахи розкривають дзьоби, щоб регулювати температуру тіла. Їхній крик здається німим, але є сигналом досягнення межі витривалості.

Крик дівчини з картини має й вимір репрезентації. Люди дедалі частіше стають захисниками тих, хто не може заявити про себе в людській політичній реальності на власних умовах: тварин, рослин, ґрунту, річок, перегрітих екосистем. [BS]

24

Магдалена Марос

Три притулянки

глазурована кам'яна кераміка, сформована на гончарному колі [B↔]

Три об'єкти, спроектовані як тонкі інструменти заспокоєння, створені в межах циклу «Дизайн для психіки». Вони служать регуляції напруження та підтримують процес релаксації через уважне переживання. Їхня дія ґрунтується на багатосенсорному контакті: поєднує дотикові, візуальні та звукові відчуття. Кожна форма має іншу геометрію й фактуру, а приховані всередині елементи рухаються та делікатно звучать під час використання. Об'єкти можна вільно розміщувати на чутливих ділянках тіла, таких як шия чи зона декольте; вони м'яко підлаштовуються під його вигини, прилягаючи до тіла, мов ніжні, загадкові структури. [KR]

25

Івона Калужа

Архівні фотографії [B↔]

Будівля, в якій Ти перебуваєш, була зведена у 1956 році на Молодіжній площі, сформованій після війни на місці великого згарища з руїн. Тут збудовано житлово-громадський комплекс. У цій будівлі містився відомий у регіоні меблевий магазин. У 1980-х роках на його місці виник Малий салон – один із виставкових просторів BWA Вроцлав. У 1993 році галерея обрала новий програмний напрям і назву Design, згодом полонізовану до форми Dizajn. Про палімпсест, який утворює історія цього місця, розповідає куточок, створений на основі дослідження, проведеного Івоюною Калужою. Представлену тут хроніку ми поступово доповнюватимемо матеріалами, знайденими в публічних та приватних архівах. Ти можеш

узяти її в зручне місце, спокійно переглянути, а потім повернути на пюпітр. [KR]

26

Майстерня проектування кераміки в архітектурі
Бювет

підвіконня, зовнішні горщики [A]

У Вроцлавській Академії мистецтв, на факультеті кераміки та скла, діє Майстерня проектування кераміки в архітектурі, якою керують проф. Габріель Пальовський та архітекторка Дарія Кежун. Пізньої осені 2024 року ми разом із Мартою Мніх, яка представляла команду, що працювала над архітектурною перебудовою галереї, зустрілися там зі студентами й студентками майстерні. Завданням команди було спроектувати стіну Бювету, яка відсилає до матеріальної культури давніх курортів, а також підвіконня та зовнішні горщики. Для роботи був наданий невеликий бюджет і заохочення до використання та творчого перетворення вторинних матеріалів.

У галереї ми презентуємо результати цієї співпраці: процесу, який базувався на постійному компромісі між фантазією та реальними обмеженнями бюджету і виробництва, під час якого уява мала знайти спільну мову з матерією, часом і технологічними можливостями. У реалізації взяли участь: Вікторія Мазурчик, Ігор Пйонтек, Домінік Пецковський, Ксимена Смерчак, Беата Ізабеля Зайонц, Ганна Зялковська; координація та наукове керівництво: д-р габ. Габріель Пальовський, проф. АМ, арх. Дарія Кежун. [KR]

27

Губерт Черепок
Завтра не помирає ніколи
неон [A]

Блакитний неон світить у різних режимах, деконструючи оптимістичне гасло «Завтра не помирає ніколи». Це назва виставки, реалізованої у 2011 році разом із Губертом Черепком. Представлені тоді роботи мали бути закопані в землю на сто років. Однак цього не сталося. Лише нинішній ремонт галереї дав змогу завершити цей жест. Колекцію об'єктів розмістили в стіні будівлі — з думкою про тих, хто прийде після нас, — а сама галерея взяла на себе роль капсули часу. Неон виготовлений Яцеком Замойським (AR NEON). [KR]

28

Кухня
аудіопрограми [C]

Кухня зі своєю магічною й творчою аурою стає порталом до інших світів. Її характер підкреслює звук, що змінюється разом із порами року. Тут ми презентуємо аудіопрограми, присвячені Вроцлавським іригаційним полям та новому приміщенню будівлі BWA Вроцлав на вулиці Колейовій, а також розмови з митцями й мисткинями, які відвідують галерею. [KR]

29

Централа (Сімоне Де Якобіс, Малґожата Куцевич)
Хронобіологічний годинник
робота в процесі [A]

Годинник, створений проектною групою «Централа», є спробою простого й водночас багат шарового представлення часу як сукупності накладених один на одного ритмів світу. Замість єдиного порядку він показує різні масштаби тривалості — від щоденних змін світла до повільних космічних циклів. Його структура охоплює ритм дня і ночі разом із креpusкулярними періодами (тобто переходом між днем та ніччю), місячний цикл, пов'язаний із яскравістю світіння та припливами, нерівномірну присутність тринадцяти зодіакальних сузір'їв на екліптиці, а також відомий нам поділ року на дванадцять відносно рівних, але умовних місяців. Особливий шар годинника утворює циферблат із фенологічними порами року, календар яких формується упродовж року на основі спостережень за життям тварин, рослин і грибів на Вроцлавських іригаційних полях, які є сферою зацікавлення й діяльності галереї з 2020 року. Найдовшу часову перспективу вводить видимий ретроградний рух планет — Венери та Марса, що виходять поза межі земної міри часу. [KR]

30

Павел Ольщинський
Колекція керамічних об'єктів
горщики, ваза, кадильниці [B↔]

Роботи базуються на мотивах зірки та волосся, які присутні у творчості художника вже багато років. Волосся тут виступає носієм протилежних значень: крихкості й сили, слабкості й могутності. Спочатку цей мотив з'являвся у малюнках олівцем — простим, базовим інструментом — як коси та переплетіння, що нагадують канати або мотузки. З часом вони були «озброєні» шипастими формами, які асоціюються як зі стародавньою зброєю, так і з зірками чи кометами, що передвіщають зміну та кінець певного порядку. Ці намальовані фігури отримали матеріальне втілення в кераміці. Серія горщиків для BWA Вроцлав поєднує функціональне призначення зі скульптурним, відсилаючи до польського дизайну 1950-х років — періоду, коли був збудований будинок, у якому розташована галерея. Кожен об'єкт унікальний, виконаний вручну з використанням авантюринової глазурі з металевим полиском, що навіює асоціації з мінералами, землею та космосом. [KR]

«Жийня» як компас

Входи до «Жийні» розташовані майже точно за лінією компаса: відхилення від осі схід–захід становить лише кілька градусів. Цього достатньо, щоб «Жийня» почала діяти як простий сонячний прилад. Він не вимірює час точно, але орієнтує тіло стосовно сторін світу.

Два входи не є рівнозначними. Західний знаходиться з боку жвавої вулиці, де інституція стикається з міським потоком, шумом і бере участь у міському спектаклі. Східний працює інакше: це прохід із заднього боку до невеликого скверу, менш репрезентативний, можливо, навіть прихований чи радше такий, що ховається, ближчий до моменту зупинки, непідпорядкований. Ця різниця добре показує, що орієнтація щодо Сонця ніколи не є лише географічною. Вона також чуттєва, архітектурна, соціальна, політична. А отже, «Жийня» виявляється не лише місцем виставки, а й її елементом. На першому поверсі у вікнах офісів, видимих зі східного боку, знаходяться решітки у формі сонць із численними промінчиками. Це не декорація, додана до виставки, а вже наявна форма, яка проявляється і несподівано починає працювати. [BŚ]

Митці та мисткині у літньому сезоні: Ева Бабяж, Пшемек Бранас, Віоля Гловацька, Ніколас Гросп'єр, Якуб Пйонти Єзерський, Гонза Замойський, Домініка Ковиня, Марта Недбал, Мацек Саламон, Юстина Шаровська, Міхал Шота, Анна Штвєртня, Ізабелля Ягелло

Автори та авторки постійних робіт: Оляф Бжеський, Данієль Брожек, Аліція Висоцька, Кшиштоф Гіль, Івона Калужа, Малгожата Куцевич (CENTRALA), Магдалена Марос, Бартош Муха, Марта Недбал, Павел Ольшинський, Губерт Черепок, Сімонє Де Якобіс (CENTRALA), Марцін Януш

Кураторка «Жийні» у літньому сезоні: Богна Свєонтковська

Кураторка-помічниця: Йоанна Глінковська

Авторка концепції галереї: Катажина Рой

Гостьова участь: Наталія Кубацька, Магдалена Лязар, Мар'ян Місяк

Ідентифікація: Наталія Кубацька, Мар'ян Місяк

Обслуговування відвідувачів: Агата Дронґ, Філіп Копець

Продюсування: Наталія Будзінська, Малгожата Соболевська, Йоанна Сокальська

Монтаж: Томаш Кочонь, Данієль Мрочинський, Дарія Храсціна, Якуб Якубович

Координація доступності: Магдалена Вебер

Промоція: Жанета Ваньчик, Агата Каліновська, Береніка Нікодемська, Яґода Ольчик

Редакторська опіка: Йоанна Осєвич-Льоренцутті (нагляд), Малгожата Позьдзік (редагування PL), Патриція Пончек (коректура PL), Йоанна Осєвич-Льоренцутті та Стефан Льоренцутті (переклад EN), Андрій Савенець (переклад UA)

Перформативні дії під час інавгурації: Аліція Висоцька, Magnolie Studio

Експонати надали зі своїх фондів: Мінералогічний музей ім. Казімежа Маслянкевича Вроцлавського університету, Гербарій Музею природознавства Вроцлавського університету

Подяки: д-р Ева Ленард, д-р Едита Лобоцька

Директор Галереї сучасного мистецтва BWA Вроцлав: Мацей Буйко

Авторки й автор описів робіт у брошурі: Кароль Палка [KP], Катажина Рой [KR], Богна Свєонтковська [BS]

Організатор:

BWA BWA WROCLAW
GALERIE
SZTUKI
WSPOLCZESNEJ

Wrocław miasto spotkań
Patronat Honorowy Prezydenta Wrocławia

Партнери:

 AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
IM. EUGENIUSZA GEPPERTA
WE WROCŁAWIU

 DOLNY
ŚLĄSK

 Koleje
Dolnośląskie

Медіапатронат:

 93.8
radio

 RADIO
WROCŁAW

 RADIO
WROCŁAW
KULTURA

 TVP3
WROCŁAW

TVP info_ KULTURA

 format

 nat
natura na C Koppelt

 SZUM

 MM
MIEJ MIEJSCE

 MINT